

کار در روزگاری که باید مایه عزت، امنیت و امید باشد، متأسفانه برای اکثریت کارگران ایران‌مان، به کابوسی از بی‌ثباتی و اضطراب تبدیل شده‌است. آنچه رئیس اتحادیه کارگران قرار دادی و پیمانی کشور به‌عنوان هشدار ی جدی مطرح کرده‌است- یعنی اشتغال بیش از ۹۶درصد کارگران با قراردادهای موقت، و پیمانی- صرفاً یک عدد خشک نیست، این آمار، پژواک فریادهای خاموش میلیون‌ها خانواده‌ای است که هر روز زیر سایه سنگین ناامنی شغلی، معیشت، آینده و کرامت انسانی‌شان را از دست رفته می‌بینند.

■ **«قراردادهای موقت» قاعده‌ای ناعادلانه** واقعیت این است که قراردادهای موقت و پیمانی که ابتدا قرار بود پاسخی موقت به شرایط خاص اقتصادی یا پروژه‌های کوتاهمدت باشند، امروز به قاعده‌ای ناعادلانه و جاری در بازار کار کشور تبدیل شده‌اند. انعقاد این قراردادها که کارفرما را هر گونه تعهد بلندمدت معاف می‌کند و کارگر را در موقعیت ضعف و وابستگی مطلق قرار می‌دهد، عملاً به ابزاری برای استثمار مدرن تبدیل شده‌است. این روند نه تنها روح قانون کار را دور می‌زند، بلکه عزت و حرمت نیروی کار را زیر پا می‌گذارد و مفهوم عدالت اجتماعی را به چالش می‌کشد.

■ **«ریشه‌های بحران» غفلت و سوءمدیریت** ریشه‌های این بحران در چندین سطح ردیابی می‌شود. از یکسو، ضعف قوانین حمایتی و خلأهای نظارتی باعث شده‌است بسیاری از کارفرمایان بدون نگرانی از تبعات قانونی، به انعقاد مکرر قراردادهای کوتاه‌مدت روی بیاورند. از سوی دیگر، رکود اقتصادی، تورم افسار گسیخته و فشارهای بی‌امان بر بنگاه‌های اقتصادی، آنان را به سمت انتخاب آسان اما غیرانسانی یعنی کاهش هزینه‌های نیروی کار از طریق بی‌ثبات کردن اشتغال سوق داده‌است.

این ترکیب خطرناک از ضعف قانونی، فشار اقتصادی و نگاه صرفاً هزینه‌ای به نیروی انسانی، وضعیتی را پدید آورده‌است که در آن کارگر به جای آنکه موتور محر که تولید ملی باشد، به قربانی چرخ‌دنده‌های معيوب اقتصاد تبدیل شده‌است.

■ **پیامدهای ویرانگر اجتماعی و اقتصادی** ناامنی شغلی فقط یک دغدغه صنفی نیست، این پدیده، آثار اجتماعی و اقتصادی گسترده و مخربی دارد. کارگری که فردای خود را میهم و تهدیدآمیز می‌بیند، انگیزه‌ای برای ارتقای بهره‌وری، نوآوری یا حتی مشارکت اجتماعی ندارد. چنین وضعیتی مستقیماً به افزایش افسردگی، رشد مهاجرت‌های هدف و نهایتاً فرسایش سرمایه اجتماعی کشور منتهی می‌شود. از منظر اقتصادی نیز ثبات نداشتن نیروی کار به پایتجارت، افزایش هزینه‌های جذب و آموزش نیروهای جدید و کاهش رقابت‌پذیری بنگاه‌های ایرانی در سطح ملی و جهانی منجر می‌شود. در واقع، آنچه در کوتاه‌مدت برای برخی کارفرمایان سودآور به نظر می‌رسد، در بلندمدت اقتصاد ایران را با بحران‌های جدی مواجه خواهد کرد. بازگشت به نیروی کارش بی‌انگیزه و بی‌ثبات باشد، نمی‌تواند چرخه تولید را روان بچرخاند. در نتیجه چشم‌انداز توسعه و رشد اقتصادی در آن به سراپ بدل می‌شود.

■ **«قانون کار» از شعرات عمل** قانون بر اصل استمرار رابطه کار و ضرورت تأمین امنیت شغلی تأکید کرده‌است اما در عمل، به دلیل خلأهای قانونی و ضعف در اجرای مؤثر، این روح قانون به حاشیه رانده شده‌است. اصلاحات قانونی در این زمینه ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. باید کارفرمایان مجبور شوند پس از گذشت دوره‌ای معقول از اشتغال کارگر (مثلاً دو سال)، قرارداد او را به دائم تبدیل کنند. مگر در پروژه‌هایی که ذاتاً ماهیتی موقت دارند، همچنین نهادهای نظارتی باید تقویت و به ابزارهای اجرایی قوی‌تر مجهز شوند تا از سوءاستفاده‌های رایج جلوگیری شود. بدون چنین اقدامات جدی و قاطعانه‌ای، امید به بهبود وضعیت کارگران بیشتر به رویایی محال می‌ماند.

■ **«تولید» تنها عالج بحران معیشت و اشتغال** در این میان، باز نقش کلیدی تولید را به عنوان تنها علاج واقعی مشکلات معیشتی و اشتغالی کشور بر جسته کرد. رونق تولید، علاوه بر اینکه به افزایش فرصت‌های شغلی پایدار منجر می‌شود، می‌تواند چرخه معيوب بی‌ثباتی شغلی را بشکند و بنیان‌های اقتصادی کشور را تقویت کند. اما باید توجه داشت که هیچ رونق تولیدی بدون حمایت مؤثر از نیروی کار ممکن نیست. کارگران، ستون فقرات تولید هستند؛ بدنه‌ای که اقتصاد بر شانه‌های آنان حرکت می‌کند. اگر این ستون فقرات تحت فشار برحمانه قراردادهای موقت در حال فرسودگی باشد، نمی‌توان انتظار چشش تولید یا شکوفایی اقتصادی داشت. رونق واقعی تنها زمانی محقق می‌شود که کارگر ایرانی احساس امنیت، احترام و انگیزه مشارکت داشته باشد و این، نیازمند اصلاح فوری و قاطعانه وضعیت قراردادهای کاری است.

■ **«دولت و شرکای اجتماعی» مسئولیتی سنگین‌تر از همیشه** «دولت» به عنوان بزرگ‌ترین کارفرما و تنظیم‌کننده بازار کار، مسئولیتی بی‌بدیل در این عرصه دارد. حمایت از کارفرمایان نباید به قیمت پایمال‌شدن حقوق کارگران تمام شود. لازم‌است دولت با ارائه مشوق‌هایی مانند تسهیلات مالیاتی یا تخفیف‌های بیمه‌ای برای بنگاه‌هایی که نیروی کارشان را به صورت دائم جذب می‌کنند، الگوهای غلط موجود را اصلاح کند. علاوه بر آن، نقش آفرینی فعال و مستقل تشکل‌های کارگری در دفاع از حقوق کارگران باید احیا و تقویت شود. بدون جامعه مدنی پویا و مطالبه‌گر، هیچ اصلاح پایداری ممکن نیست.

■ **مسئله کرامت انسانی** نباید فراموش کنیم که بحث قراردادهای موقت و ناامنی شغلی، تنها یک چالش اقتصادی یا حقوقی نیست، این مسئله مستقیماً به کرامت انسانی گره خورده‌است. «کارگر» موجودی صرفاً اقتصادی نیست، یک انسان است با آرزوها، خانواده، دغدغه‌ها و شایستگی‌هایی که سزاوار احترام و امنیت است. جامعه‌ای که حرمت نیروی کار خود را پاس نمی‌دارد، در واقع سنگ‌بنای فروپاشی اخلاقی و اجتماعی خود را می‌گذارد. توسعه پایدار و پیشرفت حقیقی، تنها در سایه تأمین عدالت اجتماعی و حفظ کرامت انسانی امکان‌پذیر است.

■ **نتیجه‌گیری: وظیفه‌های ملی** اصلاح وضعیت قراردادهای کاری کارگران، امروز دیگر یک انتخاب اختیاری یا یک شعار عوام‌پسندانه نیست، بلکه یک ضرورت فوری، ملی و حیاتی برای بقای اجتماعی، اقتصادی و حتی اخلاقی کشور است. بازار کاری که در آن اکثریت نیروی انسانی زیر سایه ناامنی شغلی به سر می‌برد، نمی‌تواند ستون‌های یک جامعه پویا، پیشرفته و مقاوم را بنا کند. کارگرانی که هر روز دغدغه فردای خود را دارند، نمی‌توانند خلاقیت، بهره‌وری یا انگیزه لازم را برای ساختن ایرانی بهتر در خود حفظ کنند. از این رو حمایت عملی و پایدار از کارگران، تنها به نفع خود آنان نیست، این اقدام یک سرمایه‌گذاری راهبردی برای آینده کشور است.

تأمین امنیت شغلی، به معنای پاسداشت کرامت انسانی، تقویت انسجام اجتماعی و تسریع فرایند توسعه ملی است. دولت، کارفرمایان و حتی افکار عمومی، همگی در قبال این وظیفه ملی مسئولند.

اگر می‌خواهیم ایرانی توانمند، بالنده و امیدبخش بسازیم، باید از کارگران‌مان حمایت کنیم، آن هم نه در حد شعارها و وعده‌های بی‌سرانجام، بلکه در میدان واقعی عمل، با قوانین کارآمد، نظارت

مستمر و اراده قاطع برای تغییر.

تخلف ۱/۷میلیارد دلاری در واریز سهم صندوق توسعه به دادسرای دیوان محاسبات ارجاع شد

صندوق توسعه در حراست از سرمایه مردم ناتوان است

دیوان محاسبات از تخلف شرکت ملی نفت و بانکمرکزی در واریزنشدن ۱/۷میلیارد دلار به صندوق توسعه ملی خبر داد و پرونده را به دادسرا فرستاد

از چندمنظر بررسی کرد. نخست، ضعف هماهنگی بین نهادهای مسئول از جمله شرکت ملی نفت ایران، بانکمرکزی و صندوق توسعه ملی که نشان‌دهنده فقدان سیستم یکپارچه برای مدیریت منابع نفتی است. دوم، فشارهای بودجه‌ای دولت که در شرایط فعلی و کسری بودجه، منابع صندوق را به هدفی برای تأمین نیازهای کوتاه‌مدت تبدیل کرده است. سوم، ناکارآمدی نظام نظارتی که با وجود شناسایی تخلف از سوی دیوان محاسبات، نتوانسته است از وقوع آن پیشگیری کند. پیامدهای این تخلف گسترده است. کاهش منابع بین‌نسلی، مهم‌ترین خسارت این تخلف است که مستقیماً اهداف اولیه صندوق را زیر سؤال می‌برد، همچنین تکرار چنین تخلفاتی اعتماد عمومی به نهادهای دولتی و نظارتی را کاهش می‌دهد و این تصور را تقویت می‌کند که بیت‌المال به‌درستی مدیریت نمی‌شود. از سوی دیگر، واریزنشدن این منابع، فرصت‌های سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مولد و زیرساختی را محدود می‌کند و توسعه اقتصادی کشور را با چالش مواجه می‌سازد.

■ **ضرورت اصلاحات ساختاری**

برای جلوگیری از تکرار چنین تخلفاتی، اصلاحات اساسی در ساختار و مدیریت صندوق توسعه ملی ضروری است. نخست، تقویت استقلال مالی و مدیریتی این نهاد، به‌گونه‌ای که بتواند در برابر فشارهای سیاسی و خروجی که از تخلفات مشابه پیشگیری دیجیتا و برخط برای رصد منابع ورودی و خروجی که از تخلفات مشابه پیشگیری کند. سوم، افزایش شفافیت از طریق انتشار گزارش‌های منظم و دقیق درباره عملکرد مالی و پروژه‌های سرمایه‌گذاری‌شده. چهارم، تقویت سازوکارهای قضایی برای برخورد سریع و قاطع با متخلفان، به‌ویژه نهادهای دولتی. دیوان محاسبات با رایج این پرونده به دادسرای خود، محام اول را برای برخورد با متخلفان برداشته است. اما تجربه نشان داده‌است بر خوردهای قضایی به‌تنهایی نمی‌توانند مشکلات ساختاری را حل کنند. بدون اصلاحات عمیق، صندوق توسعه ملی همچنان در معرض تخلفات مالی و سوءمدیریت قرار خواهد داشت.

صندوق توسعه ملی که باید نگهبان منابع بین‌نسلی و موتور توسعه پایدار باشد، در حفاظت از بیت‌المال ناکام مانده است. این نهاد، به دلیل وابستگی به دولت، نبود نظارت داخلی و فقدان شفافیت، به جایگاهی شکننده رسیده است. عمومی صندوق توسعه ملی اغلب فاقد جزئیات کافی درباره نحوه مدیریت منابع، پروژه‌های سرمایه‌گذاری‌شده و میزان مطالبات معوق است. در مورد تخلف اخیر نیز اطلاع‌رسانی از سوی دیوان محاسبات انجام شده و نه خود صندوق که این موضوع نشان‌دهنده ضعف در پاسخگویی و اطلاع‌رسانی به ذی‌نفعان، به‌ویژه مردم و نسل‌های آینده است.

■ **علل و پیامدهای تخلف**

تخلف واریزنشدن ۱/۷میلیارد دلار را می‌توان

صندوق توسعه ملی، به‌عنوان نگهبان بیت‌المال در برابر تخلفات مالی آسیب‌پذیر است. وابستگی به دولت و نبود نظارت داخلی، این نهاد را از مأموریت اصلی خود دور و اعتماد عمومی را تضعیف می‌کند

اما در عمل، تصمیم‌گیری‌های آن تحت تأثیر سیاست‌های دولت و فشارهای سیاسی قرار دارد. واریزنشدن ۱/۷میلیارد دلار از سوی شرکت ملی نفت ایران و بانکمرکزی، بدون واکنش فوری صندوق، نشان‌دهنده فقدان اقتدار این نهاد در برابر نهادهای دولتی است. این وابستگی، نه‌تنها مانع اجرای اهداف اولیه صندوق شده، بلکه زمینه را برای سوءاستفاده از منابع آن فراهم کرده‌است. علاوه بر این، نبود شفافیت در عملکرد صندوق، اعتماد عمومی را به این نهاد خدشه‌دار کرده‌است. گزارش‌های عمومی صندوق توسعه ملی اغلب فاقد جزئیات کافی درباره نحوه مدیریت منابع، پروژه‌های سرمایه‌گذاری‌شده و میزان مطالبات معوق است. در مورد تخلف اخیر نیز اطلاع‌رسانی

از سوی دیوان محاسبات انجام شده و نه خود صندوق که این موضوع نشان‌دهنده ضعف در پاسخگویی و اطلاع‌رسانی به ذی‌نفعان، به‌ویژه مردم و نسل‌های آینده است. مشکلات اساسی آن است. اگرچه این صندوق به‌صورت قانونی نهادهی مستقل تعریف شده،

منابع نسل‌های آینده در خطر است. دیوان محاسبات کشور در گزارشی، تخلف شرکت ملی نفت ایران و بانکمرکزی در واریزنشدن ۱/۷میلیارد دلار سهم صندوق توسعه ملی از محل صادرات فرآورده‌های نفتی را رسانته‌ای کرد. این تخلف، نقض آشکار تبصره (۸) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ است که واریز این منابع را الزامی کرده بود. از کل ارزش صادرات فرآورده‌های نفتی، ۲/۷میلیارد دلار آن وصول شده که سهم صندوق توسعه ملی از محل مزبور، معادل ۱/۷میلیارد دلار برآورد می‌شود. دیوان محاسبات با تأکید بر لزوم حفاظت از بیت‌المال، پرونده این تخلف را به دادسرای خود ارجاع داده‌است تا متخلفان پاسخگو شوند. این اتفاق، بار دیگر ناکارآمدی صندوق توسعه ملی در حراست از منابع ملی و ضعف‌های ساختاری این نهاد را عیان کرد. آیا صندوق توسعه ملی می‌تواند از منابع بین‌نسلی کشور محافظت کند؟

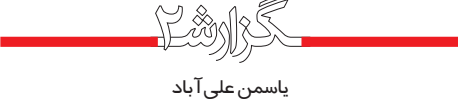
دیوان محاسبات کشور، به‌عنوان نهاد عالی نظارتی، بار دیگر یک تخلف مالی کلان را رسانه‌ای کرد. بر اساس گزارش این نهاد، شرکت ملی نفت ایران و بانکمرکزی، برخلاف الزامات قانونی مندرج در تبصره (۸) قانون بودجه سال ۱۴۰۳، از واریز ۱/۷میلیارد دلار سهم صندوق توسعه ملی از محل صادرات فرآورده‌های نفتی خودداری کرده‌اند، اما مهم‌تر از همه عملکرد صندوق توسعه ملی است که با هدف تبدیل درآمدهای نفتی به سرمایه‌های مولد و حفظ منابع برای نسل‌های آینده تأسیس شد. این نهاد قرار بود با مدیریت صحیح منابع حاصل از صادرات نفت و گاز، ضمن کاهش وابستگی

گفت‌وگوی «جوان» با بیت‌الله ستاریان، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران حساب ۱۰۰ امام گرفتار بوروکراسی شده است

استاد دانشگاه تهران معتقد است: «وزارت راه و شهرسازی در حوزه اقتصاد مسکن، عمدتاً نقشی نمادین ایفا کرده‌است. متأسفانه سطح دانش مسکن در دولت‌ها می‌چندان بالا نبوده و درک درست‌ی از این موضوع وجود نداشته‌است. امروزه، آزادسازی زمین‌های دولتی و تقویت مشارکت بخش خصوصی می‌تواند به بهبود شرایط بازار مسکن کمک شایانی کند.» در سالروز صدور پیام تاریخی امام خمینی (ره) درخصوص مسکن، که در آن صراحتاً شماره ۱۰۰ را برای امر مسکن افتتاح کرده‌اند، بیت‌الله ستاریان، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با «جوان» به بررسی میزان تحقق این پیام و دستاوردهای دولت‌ها در این زمینه پرداخت و با تأکید بر ریشه‌دار بودن مشکلات مسکن در ایران، ناکارآمدی دولت‌ها در شناسایی حل این معضل اساسی را ناشی از عدم درک صحیح از مسکن به عنوان یک صنعت بزرگ و مرتبط با بخش‌های مختلف اقتصادی دانست. ستاریان همچنین به چالش‌های کنونی در این حوزه اشاره کرد و راهکارهایی برای برون‌رفت از این بحران ارائه داد.

■ **ریشه‌های تاریخی بحران مسکن** ستاریان با اشاره به اینکه مشکلات مسکن به عنوان یکی از مطالبات اساسی جامعه از سال‌ها قبل از انقلاب آغاز شده بود، اظهار داشت: تقریباً مشکل مسکن، چهارپنج سال قبل از انقلاب به یک معضل جدی تبدیل شده و پدیده‌هایی همچون کپرنشین، بی‌خانمانی و حاشیه‌نشینی گسترش یافته بود. این مطالبه در انقلاب مطرح شد و پس از انقلاب باید برای آن چاره‌اندیشی می‌شد. یکی از بحث‌ها، مشارکت عمومی و مردمی با کمک دولت بود که ایده خوبی بود اما نتایج به دست آمده در مقایسه با سرعت رشد مشکل بسیار ناچیز بود.

■ **ناتوانی دولت‌ها در شناخت صنعت مسکن** این استاد دانشگاه، یکی از دلایل اصلی موفق نبودن دولت‌ها در حل بحران مسکن را ناشی از عدم‌شناخت صحیح از این حوزه

زمین داریم، معیشت نداریم

چرا راه حل «بحران مسکن» در زمین نهفته است؟

رئیس مجلس: الان اگر زن و مرد در یک خانواده هر روز سر کار بروند و تلاش کنند، اگر مسکن نداشته باشند، همه درآمدها صرف مسکن می‌شود، کمر مردم زیر بار هزینه مسکن شکسته است. در حالی که زمین به اندازه کافی در اختیار داریم

تورم افسارگسیخته، کاهش ارزش پول ملی و رشد فزاینده قیمت اجاره و خرید مسکن، معیشت میلیون‌ها ایرانی را در آستانه فروپاشی قرار داده‌است. این روزها «خانه‌دار شدن» دیگر یک آرزوی بلندمدت نیست، بلکه به رویایی دور از دسترس بدل شده. این در حالی است که زمین، به عنوان مهم‌ترین عامل قیمت‌ساز در بازار مسکن، در اختیار نهادهای دولتی و حاکمیتی است. اما برای توزیع و عدالت اجتماعی به کار گرفته نمی‌شود. قالیباف، رئیس مجلس صراحتاً اعتراف می‌کند که «زمین به اندازه کافی داریم، اما مردم خانه ندارند»، با این حال هنوز تصمیم جدی برای واگذاری زمین به مردم اتخاذ نشده‌است.

طبق تازه‌ترین آمار مرکز آمار ایران، در سال ۱۴۰۲ هزینه مسکن و اجاره‌های آن حدود ۵۵/۴درصد از کل هزینه‌های خانوار شهری را به خود اختصاص داد. این عدد در دهک‌های پایین به بیش از ۶۵درصد می‌رسد. بر مبنای گزارش بانکمرکزی، متوسط قیمت هر متر مربع واحد مسکونی در تهران تا پایان سال ۱۴۰۲ به بیش از ۸۲میلیون تومان رسیده‌است، یعنی برای خرید یک خانه ۸متری در پایتخت، بیش از ۶/۶میلیارد تومان سرمایه نیاز است. این در حالی است که طبق محاسبات اقتصاددانان، یک خانوار متوسط شهری با حقوق تا ۱۵۰۲۰میلیون تومان، اگر هیچ هزینه‌ای نکند، حداقل تا ۲۸سال زمان نیاز دارد تا خانه‌دار شود. این شاخص در اقتصاد با عنوان «سال‌های انتظار خرید خانه» شناخته می‌شود و در ایران یکی از بالاترین نرخ‌ها در دنیاست. محمداقرب قالیباف در سخنان خود اظهار داشت: «با فرض اینکه هر خانواده یکسوم درآمدش را برای خانه‌دار شدن هزینه کند، ۸۰سال طول می‌کشد تا خانه‌دار شود، درحالی که میانگین خانه‌دار شدن در سایر کشورها هشت تا ۱۵ سال است.»

■ **زمین هست، عدالت نیست**

در حالی که طبق اعلام مسئولان، دهها هزار هکتار زمین در اطراف شهرها و در اختیار دولت، نهادهای عمومی و بانک‌ها قرار دارد، اما این منابع به جای استفاده برای توسعه مسکن یا واگذاری به اقشار کم‌رآمد، به‌عضاً در چرخه سوداگری، تغییر کاربری و رانت قرار می‌گیرند. قالیباف در سخنانش با اشاره به ماده ۵۰ قانون برنامه هفتم توسعه، تأکید کرد که ظرفیت‌های ویژه‌ای برای استفاده از زمین در این برنامه پیش‌بینی شده، اما اجرای آن نیازمند «تحرك جدی» است. پیش از این هم محمداقرب قالیباف، در گزارشی در شورای عالی اقتصاد، اظهار کرده بود: «زمان ملی زمین و مسکن دربرابر مساحت زمین‌های مسکونی کل کشور زمین اعلامی رئیس مجلس از زمین‌ها در اختیار یکی از سازمان‌های وابسته به وزارت راه و شهرسازی نشان می‌دهد کلید حل مسئله مسکن در دست این وزارت‌خانه است و رفع ناترازی ۷میلیونی مسکن در کشور به واگذاری و عرضه اراضی تملک‌شده از سوی وزارت راه و شهرسازی بستگی دارد. قالیباف همچنین یادآور شد: «هدف ما از نظارت در اجرای قوانین حوزه مسکن چرخش زمین، بلکه اصلاح روش‌هاست.»

■ **«واگذاری زمین» راه‌حلی فوری برای عبور از بحران مسکن** به نظر کارشناسان، در شرایط فعلی اقتصاد ایران، عرضه زمین به بخش خصوصی یکی از مؤثرترین و در عین حال اجرایی‌ترین راهکارها برای خروج بحران مسکن است. در این الگو، دولت باید نهادهای عمومی، زمین‌های در اختیار خود را به خانوارها، تعاونی‌ها یا سازندگان بخش خصوصی واگذار می‌کند، اما نه صرفاً به قصد فروش زمین، بلکه با شرط ساخت‌وساز در مدت معین و تحت نظارت دقیق. دولت می‌تواند با در اختیار گذاشتن زمین به‌صورت رایگان یا با قیمت کارشناسی‌شده، به‌ویژه در حاشیه شهرها و شهرهای جدید، موتور ساخت‌وساز را به حرکت درآورد. این واگذاری‌ها در صورتی که با حذف واسطه‌ها انجام شود، هم می‌تواند هزینه ساخت را به‌شدت کاهش دهد و هم بازار را از رکود خارج کند. تجربه‌های گذشته نیز نشان داده‌است زمین، مؤثرترین عامل در کنترل قیمت مسکن است. در سال‌های اخیر، مجلس چندین قانون مهم تصویب کرده‌است: قانون چشش تولید مسکن (۱۴۰۰)، قانون مالیات بر خانه‌های خالی (۱۳۹۹) و قانون ساماندهی اجاره‌ها (۱۴۰۲) اما طبق اعتراف قالیباف، «هیچ یک از این قوانین به طور کامل اجرا نشده‌اند». مشکل، نبود قانون نیست، مشکل در اجرا و اراده دستگاه‌هاست. اکنون که به گفته رئیس مجلس، زمین به اندازه کافی در اختیار دولت قرار دارد، جای این پرسش است که چرا این ظرفیت عملی به نفع معیشت مردم فعال نمی‌شود.

■ **«خانه، حق مردم است**

در روزگاری که هزینه خرید خانه از توان اقشار متوسط خارج شده و مستأجران با افزایش بی‌سابقه اجاره‌بها مواجهند، وقت آن است که دولت با شجاعت، زمین‌های مازاد را آزاد و قوانین مسکن را اجرا کند و فرصت ساخت خانه را به مردم بدهد. محمداقرب قالیباف به درستی گفت: «زمین هست، اما مردم خانه ندارند». حالا نوبت مسئولان است که به این سؤال پاسخ دهند: وقتی زمین هست اما خانه نیست، انصاف مسئولان کجاست؟

تداوم کاهش قیمت‌ها در بازار ارز و سکه بازار طلا و سکه همچنان نزولی هستند. در معاملات صبح دیروز، قیمت ۲۴ میلیون تومان عرضه شد، همچنین به سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم طلا ۱۸ عیار دیروز با افت ۵۸ هزار تومانی به نرخ ۴۴۸ میلیون و ۳۴۸ هزار تومان قیمت‌گذاری شد، همچنین سکه تمام بهار آزادی طرح جدید، با افت ۰/۸۲ درصدی به قیمت ۲۴ میلیون و ۱۰۵ هزار تومان عرضه شد، همچنین سکه یک گرمی به نرخ ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد. هر گرم